

kunne dannes en egen Menighed, maa der gøres ikke ubetydelige pecuniaire Offre. Jeg maa derfor paa egne og Medforslagsstilleres Vegne anbefale vort Endringsforslag og Lovforslagets Vedtagelse.

De Grunde, som den ærede Ordfører anførte derimod, troer jeg ikke have megen Vægt. Saavidt jeg kunde forstaae ham, var hans Tanke den, at det er for tidligt at komme med dette Forslag, fordi det ikke er tilstrækkeligt drøftet og gaaet over i Folkebevidstheden. Ingen af os har udtalt, at det er et almindeligt Folkesønske, eller at der er en almindelig Stemning for Forslaget. Vi have ikke sagt, at det er en Majoritet, som ønsker Forslaget, men at det kun er en Minoritet, og vi kunne sige, en ringe Minoritet. Dette fremgaaer allerede deraf, at Loven om Sognebaandets Løsning kun er bleven meget lidt benyttet, og dette Forslag vil, hvis det bliver ophøiet til Lov, vistnok ligeledes kun faae ringe Anvendelse; men hvor det faaer Anvendelse, vil der være en stor Trang dertil. Meningen med Lovforslaget er ikke at faae en Bestemmelse ind i Følkeloven, som kan trykke Majoriteten; men Meningen er at staae Minoriteten en Frihed, der, saavidt vi see, ikke i mindste Maade kan fortrænge Majoriteten. — At gaae den Vej, som den ærede Ordfører foreslog, nemlig at vente, indtil Biskopperne have foretaget Sagen for Landemoderne, kan jeg ikke tilraade; Jeg troer, at efter den Erfaring, man har, er dette Forslag ikke et saadant, at man kan vente, at Biskopperne med stor Interesse skulde slutte sig om det og bringe det frem paa Landemoderne; men i hvert Tilfælde vil dermed hengaae længere Tid, og der, hvor der nu er Trang til en saadan Bestemmelse, er der netop Trang til, at den kan komme snart, endogsaa meget snart. — Den ærede Ordfører meente fremdeles, at, naar Regjeringen gjorde bestemt Modstand mod Forslaget, var det en Grund til, at man ikke skulde vedtage det. Jeg troer imidlertid, at det vilde være Beviis paa en constitutionel Vandemodstilstand, naar vi gik ud fra den Betragtning, at man kun burde komme frem med, hvad man veed, Regjeringen vil gaae ind paa. Derfor et Forslag bliver erkjendt for billigt og retferdigt i Rigsdagen det ene Aar efter det andet,

maa vi ogsaa vente, at Regjeringen vil gaae ind paa det og ikke vedblivende vil gjøre Modstand mod det. — Da den ærede Ordfører har imødegaaet, hvad der er fremkommet fra et andet Mindretal, skal jeg ikke indlade mig derpaa.

Efter den Ordning, hvori den ærede Formand vil lade Afstemningen foregaae, vil jo den ærede Ordførers Forslag først blive afstemt, og Vedtagelsen af dette vil være Forkastelse af § 1. Det har naturligtvis til Følge, at jeg maa stemme mod den ærede Ordførers Forslag og ligeledes tilraade alle dem, som ville stemme for § 1, at gjøre det Samme.

Skalbiter: Jeg maa være fuldkommen enig med den ærede sidste Taler i, at Loven af 4de April 1855 om Sognebaandets Løsning afgiver et slaaende Exempel paa, hvorledes Friheden i religiøs Retning virker til det Gode istedetfor, som saa Mange frygte, til det Modfatte, nemlig til Opløsning trindt om i Sognene. Den har netop i de 10 Aar, hvori den har bestaaet, virket til det Gode; thi i de Sogne, hvor der tidligere kunde have været Tendents til Opløsning mellem Præst og Menighed, er Baandet imellem disse ved den Frihed, som denne Lov giver, netop blevet fastere, navnlig fordi deagne Frihed har været en Spore for mange Præster til at komme Menigheden imøde; det er netop den store Gavn, som slige Love bevirke, at de ere en Spore for de Vedkommende til at handle saaledes, at de igjen samle den Menighed om sig, som kunde have Tilbøjelighed til at forlade dem. Jeg kan ikke forklare mig det anderledes, og ellers vilde vi ogsaa have langt flere Tilfælde af Løsningen af Sognebaandet. Vi have paa den anden Side Exempler paa, at den modsatte Fremgangsmaade netop virker skadeligt. Det vil være i Manges Erindring, at før 1849 opstod der forskjellige Menigheder navnlig af Baptister trindt om i Landet. De havde ikke Lov til at bestaae, og Geistligheden bekæmpede dem dengang ikke med Landens Raaben, men den kaldte den verdslige Tyrighed til Hjælp; man anvendte Fængselsstraf i længere Tid paa deres Ledere og Præster, og de bleve truede med endnu større Straf, hvis de vedblev med